

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017 's Gravenhage

Directie Financiële Markten

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

2016-0000227275

Uw brief (kenmerk)

Datum 22 december 2016
Betreft Consultatie Persoonlijke Pensioenproducten

Geachte voorzitter,

De vaste leden van de Eerste Kamercommissie voor Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben, naar aanleiding van de toezending van het afschrift van de Nederlandse consultatiereactie op het voorstel voor de ontwikkeling van een Europees raamwerk voor persoonlijke pensioenproducten, op 30 november jl. nog enkele additionele vragen gesteld over de pensioenbesparingen van onder meer zelfstandigen, het pensioenbewustzijn van Nederlanders en de effectiviteit van de activiteiten van het platform 'Wijzer in geldzaken'. Middels deze brief zal ik, mede namens de staatssecretaris van SZW, op deze punten ingaan.

Zoals ook opgemerkt in uw brief onderschrijft het kabinet de doelstelling van de Europese Commissie dat de pensioenbesparingen in sommige lidstaten verder gestimuleerd zouden kunnen worden. De houdbaarheid van de overheidsfinanciën en sociale stelsels zou daarmee worden ondersteund. Het kabinet vindt echter dat het in beginsel aan de lidstaten zelf is om stappen op dit vlak te zetten. In de consultatie heeft het kabinet dan ook kanttekeningen geplaatst bij het voornemen van de Europese Commissie voor een Europees gestandaardiseerd product in de derde pijler, mede gelet op de reeds Europees geharmoniseerde prudentiële regimes voor banken en verzekeraars. Specifiek voor Nederland stelt de consultatiereactie vast dat er reeds aanzienlijke pensioenbesparingen zijn. Zo heeft Nederland binnen de OESO de laagste armoede onder ouderen en de hoogste vervangingsratio (verhouding tussen pensioeninkomen en werknemersinkomen)¹.

Het Nederlandse pensioenstelsel kent zonder meer ook uitdagingen. De perspectiefnota 'Toekomst pensioenstelsel' observeert onder andere dat de arbeidsmarkt verandert, waarmee er ook steeds grotere groepen zijn die niet vanzelfsprekend onder de reikwijdte van het tweedepijlerpensioen vallen, zoals zelfstandigen en flexwerkers. Deze observatie uit de perspectiefnota² sluit aan bij de door de Eerste Kamerleden aangehaalde studie van de AFM waarin wordt vastgesteld dat specifieke groepen een risico lopen op een lager dan verwachte

¹ OESO (2015). 'Pensions at a glance 2015: OECD and G20 indicators. OECD Publishing, Paris.

² Kamerstukken II vergaderjaar 2015/16, 32043, nr. 337.

pensioenopbouw. Hoewel het Nederlandse pensioenstelsel gemiddeld goede uitkomsten geeft, bestaat er een risico dat sommige groepen onvoldoende pensioen opbouwen. In de perspectiefnota worden verschillende oplossingsrichtingen geschetst die in de uitwerking van een nieuw pensioenstelsel aan bod kunnen komen om deze groepen beter te bereiken. In de consultatiereactie wordt tevens vastgesteld dat er in de markt voor derdepijlerpensioenproducten enerzijds ruimte is voor afzetgroei bij specifieke groepen, zoals zelfstandigen, maar dat er anderzijds ook reeds een breed productaanbod beschikbaar is in de derde pijler.

Directie Financiële Markten

Ons kenmerk
2016-0000227275

Het kabinet deelt de opvatting dat het 'pensioenbewustzijn' van burgers verder kan worden ondersteund, zodat mensen vroegtijdig gaan nadenken over het pensioeninkomen voor later. Middels verbeteringen in de wet pensioencommunicatie, het (mede door de sector geboden) digitale inzicht in het opgebouwde pensioen via 'www.mijnpensioenoverzicht.nl' en de pensioen3daagse van het publieke platform Wijzer in geldzaken wordt onder andere geprobeerd dit bewustzijn ook concreet te stimuleren. De Eerste Kamerleden vragen in de brief ook naar de effectiviteit van de activiteiten van het platform Wijzer in geldzaken. De activiteiten van het platform Wijzer in geldzaken hebben een belangrijke ondersteunende rol bij het activeren van burgers ten aanzien van hun pensioen. De Pensioen3daagse heeft tot doel om de aandacht te vestigen op het onderwerp pensioen en het mensen gemakkelijk te maken zich in hun pensioen te verdiepen. De Pensioen3daagse richt zich vooral op 50-plussers, omdat bij deze groep veel vragen leven ten aanzien van pensioen. De Pensioen3daagse wordt jaarlijks geëvalueerd. Uit de evaluatie van de laatste editie van de Pensioen3daagse blijkt dat 54% van de doelgroep naar aanleiding van de aandacht voor pensioen actie heeft ondernomen, dan wel van plan is actie te ondernemen. In de meeste gevallen betekent dit dat zij zich verdiepen in hun pensioen, bijvoorbeeld via www.mijnpensioenoverzicht.nl.

De Europese Commissie heeft aangegeven alle consultatiereacties ten aanzien van het persoonlijke pensioenproduct te zullen bestuderen en te bezien of zij op basis daarvan in 2017 met een wetgevend voorstel zal komen. Het kabinet zal deze ontwikkelingen blijven monitoren, waarbij het kabinet het primair van belang vindt dat eventuele voorstellen niet raken aan de Nederlandse tweede pijler of de huidige facilitering van pensioenproducten in de derde pijler. Daarbij ziet het kabinet dus vooral meerwaarde om de pensioenbesparingen in sommige lidstaten met minder omvangrijke aanvullende pensioenvermogens te stimuleren. Desalniettemin moet zorgvuldig gekeken worden naar de vormgeving voor deelnemers alsook naar de noodzaak en effectiviteit van een eventueel standaard derdepijlerpensioenproduct gelet op de reeds aanwezige mogelijkheden om vergelijkbare producten Europees aan te bieden.

Hoogachtend,
de minister van Financiën,

J.R.V.A. Dijsselbloem